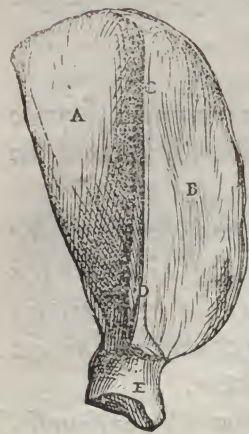

QVARTA VIGESIMI PRIMI
CAPITIS FIGVRA.

P R A E S E N T I figura externam seu posteriorem canis scapula sedem in hoc delineauimus, ut prompte expendatur hominis scapula ad canis, aut ouis differentia, quam in summo humero, aut superiori scapula processu notabimus. Significet igitur *A* & *B* scapula gibbum, seu dorsum, ac *A* quidem ipsius inferiorem sedem, *B* autem superiorem, & animantis collo capitiue propiore. *C* & *D* spinam scapulae notent, super scapulae cervicem non excedentem. *E* scapulae cervicem.

Scapularum
suis ex nexu.

Scapulae
suis.

Scapulae for
ma triangula
ris.

Basis sca
pulae.

C A P V L A E utrinque singulae posteriori thoracis regioni uersus superiora innituntur, ac occipitis ossi, cervicis, thoracisq; uertebis, costis, & ossi *v* literam referenti, musculorum duntaxat interuentu copulatur. Occipitis quidem ossi beneficio *h* secundi scapulam mouentium musculi, qui etiam hanc multarum uertebularum spinis committit: uti & *c* tertius scapulae moruum dux, qui cervicis uertebis illam necit. *u* Quartus uero scapulam mouentium, illam aliquot thoracis & cervicis uertebularum spinis firmat. Costis scapulam comittunt *h* primus illam mouentium musculus, & thoracem mouentium *i* secundus. Ossi uero *v* referenti *h* septimi eius ossis peculiarium musculorum ope scapula copulatur. In hominibus, simijs, ac sciuris, & si quae alia clauiculis donantur, ex abundanti ligamentorum auxilio, *h* scapula *h* clauiculis coarticularur, clauiculaeque contermina est. In omnibus uero animalibus *h* brachios seu humerus ipsi articulat. ac proinde si hominem scapulis destitutum finxeris, nulla ratione humeri articulum sermone constitues. Ad eius namque articuli constructionem necessum est, humeri caput alicuius ossis sinum subire, atque ut moueatur, in aliquo osse ueluti in basi quapiam firmari. Porro huiusmodi sinus occasione, *h* collum quoddam seu ceruix scapulae protuberat, in cuius extremo *h* sinus tam alte lateq; exculpitur, quantum humeri articulo uarijs admodumq; differentibus motibus mouendo ex usu est. Atque hic sane primus praecipuusq; scapularum usus censetur, cui alius mox subsequitur, neque ipse quidem penitendus, thoracis uidelicet partium costis interarum communitio atque custodia. Anteriores enim thoracis partes tuemur, multo ante prouidentes quae occurrunt laesurae sunt, & anticipantes uel transilire, ut id quod ingruit declinemus, aut obicere pectori munimentum aliquod, aut manibus quippiam quo defendamur assumere. Quinimo plerumque & solis manibus antepericlitamur, satius esse rati has uulnerari, rumpi, coteri, abscondi, quam quod laesum sit, adpectus pertingere concedamus. Thorax enim respirationis est organum, quemadmodum & ab illo complexus pulmo: cor autem insitit caloris fomes, irascibilisq; animae sedes censetur, propugnaculis ob id etiam egens ualidioribus. Porro quum posteriori thoracis sedi, & anteriori aequale ab occurrentibus periculum impendat, eorum uero quae obesse possunt praecognitio, in anteriori & posteriori regione nequaquam par sit, non praesentibus nimirum in posteriori regione oculis, oportuit sane & hic quoque Naturam artificium quoddam machinari, posterioremq; thoracis sedem nequaquam negligere. Quocirca instar ualli & mirabilis propugnaculi uertebas thoracis inibi compegit, & scapulas tanquam duos clypeos & scuta, firmisimisque muros obiecit. hinc rursus alium usum homini a celsissimis minime ignorans, quo complures musculi motuum brachij autores, sedem qua fulciantur, & a qua originem aptissimè ducant, commodè adipiscuntur. Atque id profecto summæ opus est iustitiae, eodem osse ad tam uarios prorsusq; necessarios usus abuti, & unde quaque ita scapulas efformare, ut priuatim ad singulos usus conficere censeant. Scapula enim inaequalis est admodum, omniq; ex parte sibi dissimilis, praeter uarios enim ipsius processus, sinus, tubera, appendices, eiusq; generis reliqua, e quibus ossium differentias desumpsimus, scapula trianguli differentibus lateribus efformat imaginem quodammodo exprimit. *h* Primum namque ipsius lateris, quod basim scapulae perpetuo uocabimus, ea scapulae sedes est, quae secundum dorsum longitudinem thoracis uertebularum spinis proximè exporrigitur. basis haec obliqua constat linea, quae superius & inferius, uersus corporis latus oblique ueluti in circuli conuexum inclinata, in medio autem crebro paululum lunata cauaq; uisitur. Interdum enim continuo ductu tota scapulae

pulae basis, hunc in modum (gibba est, deinde basis haec tenuis admodum uisitur, quae inferiori tamen parte & superiori modicè quàm alibi crassior appareat, & inferioris crassities partis superioris crassitiem adhuc uincat. Huic basi plerumque *h* duae adnascuntur pendices: una quidem, quae grandior crassiorq; & longior est, ac perpetuo apparet, ad inferiorem consistit angulum insigniter obtusum, ac ueluti orbicularem: altera autem, quae aliquantulum sub superiori habetur angulo, illiq; basis sedi coalescit, a qua scapulae *h* principium ducere audies. Praeter has appendices etiam basi mollis quaedam cartilago scitur, eius cartilaginū generis quo ossium extrema nulli commissa ossi, augeri solent. Vt hominibus haec cartilago longe breuior minorq; est, quàm in ouibus & bobus, alijsq; libus, quorum scapulae thoracis potius incumbunt lateribus, quàm, ut in homine, posteriori sedi uertebis proxima. Atq; ita primum scapulae latus basis uel se habet, duo autem inter se variant. *h* Inferius enim, ab humiliori basis sede admodum oblique sursum in aliam ducitur: *h* superius uero (quod tanto breuius est inferiori, quanto inferius est ipsa basis) nonnihil deorsum in exteriora fertur, quodammodo transuersim procedens. Duolatera in *h* angulum coeunt, & latiusculam scapulae partem suis extremis sinibus continet, qua ceruix scapulae sinusq; conspicitur, humeri caput excipiens: adeo ut haec sedes (si moxguli loco censeari possit) tertius scapulae angulus futura sit, quando quidem *h* primum angulum superioris basis angulum numeramus, *h* secundum uero humiliorem. Caterum duolatera suis sinibus tertium angulum constituentia, non solum ductu & breuitate inter se paret, uerum etiam crassitie. Inferius enim latus, quo altius à basi sursum confendit, eius *h* sinus & insigniter *h* spissum efficitur, non aliter quàm si Natura huius lateris beneficio, se alioquin tenui & infirmæ magnū robur addidit uoluisset, ac deinde secundario quibuscum musculis commodi exortus locum preparauisset. Praeter id enim quod musculorum quidam gratia (ut mox subiiciam) huius lateris crassities internam scapulae sedem *h* cauiorē dicit, & in externa sede seu gibbo, ueluti *h* sinum efformat, ipsum quoque in sua externa sede inferioris basis scapulae angulum *h* compressionem obtinet, ac deorsum quadantem citur, ut *h* musculus illinc principium sumeret, cuius ope brachium ueluti à pectore retrorsum ducitur. Quinctia interna huius lateris sede, iuxta ipsius elatiorem partem, scapulae ceruicem terminat, etiam *h* oblongus sinus aliquantulum asper inaequalisq; coatur, *h* musculo principium porrigens, quem à scapula enatum cubiti extensionis auctor erundo libro asseremus: inibi perpetuo inferius hoc scapulae latus, inferiorem costam uero more appellatur, qui superius inferiusq; scapulae latera *h* uocauerunt. Porro superius pulae latus tenuis, minimeq; crassum est, ad eam usq; sedem qua scapulae ceruicis *h* superior consistit, interiorq; scapulae processus exoritur, hac namq; sede superius scapulae latus in crassescit. Deinde priuatim huic lateri iuxta interioris scapulae processus radicem, *h* sinu dam seu medium foramen instar semicirculi insculpitur, uiam porrigens nerui quinti paruum dorsalis medullae *h* furculo, hac una cum uenula arteriaq; posteriorem scapulae adeunt. Caterum scapulae *h* ceruix, quae inter superioris & inferioris scapulae costarum habetur, crassa est, ipsaq; scapula ex ampla tenuiq; sede inibi coarctata, & secundum latitudinem in crassata cernitur. Ceruicis tamen *h* longitudo seu interuallum, quod à superiori parte ad inferiorem metior, admodum ceruicis crassitiem superat, quae ab anteriori parte posteriorē pertinet. Ceruix insignis adhuc extrorsum ducta, dilatatur, & ut ipsa oblonga etiam oblongum efformat *h* sinum, inferiori parte circulari circumferentia terminatur, riori autem parte in acutum magis exporrectum. Atque id propter *h* impressionem accic internae ceruicis sedi factam, tendinis eius *h* musculi ducendi gratia, qui intro antrosum chium circumuertit. Praeterea sinus ceruicisq; scapulae *h* superior pars, in hoc procerius eratur, quò aptius hinc *h* duo ualidissima huius articuli pronascerentur ligamenta, & *h* exte quoque caput eius musculi commodè hinc principium duceret, qui cubitum flectentius terior censebatur. Hic scapulae sinus cartilagine reliquorum articuli sinuum modo in crassum non admodum altè caelatur. neque etiam huius longitudo & amplitudo respondent, h *h* capitis quod ipsi inarticulatur, longitudini & amplitudini. Quod sane in hoc articulo peculiariter machinatur. aliorum enim articularum capita sinibus exquisitè congruunt, forte *h* femoris cum *h* tibia articulum excipere uelis, in quo tibiae sinus femoris capitibus respondere, ac priuatim in illo quoque articulo Naturā aliquid moliri intelliges. Quia igitur genu ab aliorum articularum ratione differt, suo dicemus loco: nunc uero humeri articulum explicandus. Quum ergo Natura hunc scapulae sinum satis leuiter, laxorum motuum exculpisset, illumq; non ualde amplum longumq; creauisset (praeter peculiaria huius a